

Hoger onderwijs

Studeren in Duitsland

Achtergrond - 1 februari 2006

Jetzt Jung is een afgesloten dossier uit 2006. Sindsdien is er veel veranderd in het Hoger Onderwijs. Recente informatie daarover is te vinden in het [dossier Onderwijs in Duitsland >>](#)

Financiering en toelating

Net als het basis- en voortgezet onderwijs is ook het hoger onderwijs in Duitsland, in tegenstelling tot Nederland, vrijwel gratis. Studenten ontvangen dan ook niet zonder meer, net als hier, studiefinanciering van de staat. Alleen als het inkomen van de ouders niet toereikend is om in het levensonderhoud van de student te voorzien, kan men aanspraak maken op een subsidie volgens het *Bundesausbildungsförderungsgesetz*, in de volksmond *BaföG* genoemd. De helft van deze financiële ondersteuning is een gift, de rest wordt als lening gezien en moet vijf jaar na het beëindigen van de studie worden terugbetaald. De uitvoering van de *BaföG* is in handen van het Deutsches Studentenwerk, een organisatie met afdelingen in 65 studentensteden, die zich bezighoudt met het regelen van praktische zaken rondom de studie.

Omdat veel jongeren zich aanmelden voor een studie of opleiding in het hoger onderwijs, en er soms niet genoeg studieplaatsen zijn, geldt voor een toenemend aantal studies in Duitsland een toelatingsbeperking of *numerus clausus*. In Nederland kennen we dat eigenlijk alleen maar voor de studie geneeskunde en een aantal specifieke opleidingen, in Duitsland is het gebrek aan opleidingsplaatsen groter. Over het algemeen wordt bij de toelating gekeken naar het gemiddelde cijfer van het eindexamen (*Abitur*). Doordat veel jongeren een tijdje op een opleidingsplaats moeten wachten, en omdat sommigen eerst nog in dienst gaan is de gemiddelde leeftijd van de beginnende student hoger dan die in de omringende landen. Daarnaast is een probleem, dat de Duitse studenten gemiddeld te lang over hun studie doen in vergelijking met studenten in andere Europese landen. De gemiddelde leeftijd van Duitse starters op de arbeidsmarkt is daardoor hoger, wat hun kansen op de internationale arbeidsmarkt negatief beïnvloedt. Door middel van hervormingen in het onderwijs wil de Duitse overheid hun concurrentiepositie verbeteren.

De studie is in Duitsland over het algemeen veel minder schools georganiseerd

dan in Nederland waar de controle van de studenten en de studiedruk veel hoger liggen. Daar staat tegenover dat je in Duitsland minder goed begeleid wordt vanuit je vakgroep en heel zelfstandig aan de slag moet gaan.

Internationalisering

De Duitse overheid hecht veel belang aan internationalisering van het hoger onderwijs. Aan Duitse onderwijsinstellingen studeren veel buitenlandse studenten, en ook volgen veel Duitse studenten (een deel van) hun studie aan buitenlandse universiteiten. De [Deutsche Akademische Austauschdienst](#) (DAAD) is een organisatie die de internationale betrekkingen op het gebied van onderwijs en wetenschap probeert te stimuleren door middel van uitwisseling van studenten en wetenschappers. Zij bieden allerlei uitwisselingsprogramma's en subsidies aan voor wetenschappers die een poosje naar het buitenland willen.

(bronnen: *Tatsachen über Deutschland*, Frankfurt am Main 1996, De digitale school, vaklokaal Duits)

Grote universitaire traditie

De oudste Universiteit van Duitsland is de Universität Heidelberg. Deze werd in 1386 opgericht. Ook de universiteiten van Leipzig en Rostock zijn al meer dan vijfhonderd jaar oud! In de loop van de jaren is het accent van de universiteiten iets verlegd. In de 19de eeuw en begin 20ste eeuw gold het *Bildungsideal* van Wilhelm von Humboldt in het wetenschappelijk onderwijs. Deze stichtte in 1810 de Humboldt Universität in Berlijn vanuit het idee dat studenten zich met pure, onafhankelijke wetenschap moesten bezighouden. Deze ongerichte vorm van wetenschap kon echter na verloop van tijd niet voldoen aan de eisen van de moderne geïndustrialiseerde samenleving, waarin behoefte is aan specifiek opgeleide wetenschappers. Daarom ontstonden in de loop van de 20ste eeuw naast de traditionele universiteiten ook *technische Hochschulen* (technische universiteiten), *pädagogische Hochschulen* (lerarenopleidingen) en later ook *Fachhochschulen*. De *Fachhochschule* is een relatief jonge en populaire opleidingsvorm. Hier kunnen studenten o.a. opleidingen volgen op het gebied van de informatica, economie en sociale wetenschappen. Deze opleidingen duren doorgaans iets korter dan universitaire opleidingen en sluiten nauw aan bij de praktijk.

Voor studenten die een studie aan een *Universität* of *Hochschule* hebben afgerond zijn er nog vele manieren om door te studeren en het onderzoek in te gaan. Zo kun je bijvoorbeeld net als in Nederland promoveren door onderzoek te doen en een *Doktorarbeit* te schrijven.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3752/hoger-onderwijs>